

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KIBERSPORTNING HOZIRGI HOLATI VA UNING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI

Eminjonov Asadbek Islomjonovich

Toshkent Davlat Iqtisodiyot Universiteti

Buxgalteriya hisobi fakulteti

1-bosqich talabasi

e.mail: asadbekeminjonov141@gmail.com

ANNOTATSIYA. Mazkur maqolada O'zbekiston Respublikasida kiber sportning bugungi kundagi jadal rivojlanish holati hamda uning kelajakdagi istiqbollari o'rganiladi. Shuningdek, ushbu sohada davlat tomonidan yaratilayotgan qulayliklar va qo'llab-quvvatlash choralari tahlil qilinadi. Bundan tashqari, mazkur sohada erishilgan barcha yutuqlar, mamlakatimizning bugungi kunda jahon arenalardagi, xususan "PUBG MOBILE", "CS2" (Counter Strike 2) va "DOTA" kabi o'yinlardagi muvaffaqiyatlari qisqacha ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar. PUBG Mobile, CS2, DOTA, Free Fire, kybersport, zamonaviy texnologiyalar.

So'nggi yillarda axborot texnologiyalarining rivojlanishi natijasida kybersport global miqyosda keng tarqalgan va iqtisodiy jihatdan muhim sohaga aylangan. Bugungi kunda kybersport nafaqat ko'ngilochar faoliyat, balki professional sport turi sifatida ham e'tirof etilmoqda. O'zbekiston Respublikasida ham ushbu yo'nalishga bo'lgan e'tibor ortib, davlat darajasida qo'llab-quvvatlanmoqda.

Kybersport (esport) – bu professional darajada video o'yinlar orqali tashkil etiladigan musobaqalar tizimi bo'lib, u bugungi kunda global sport va media industriyasining muhim qismiga aylangan. O'zbekistonda kybersport so'nggi yillarda sezilarli darajada rivojlanmoqda. Xususan, uni rasmiy sport turi sifatida tan olinishi ushbu sohaning rivojlanishida muhim bosqich bo'ldi. Davlat tomonidan qabul qilingan qarorlar asosida kybersportni rivojlantirish, yoshlarni ushbu sohaga jalb qilish va xalqaro maydonda

raqobatbardosh jamoalarni shakllantirish bo'yicha tizimli ishlar olib borilmoqda. Bugungi kunda respublika miqyosida turli turnirlar, jumladan milliy chempionatlar, talabalar ligalari va yoshlar o'rtasidagi musobaqalar muntazam tashkil etilmoqda. Bu esa kibersportning ommalashuviga va iqtidorli o'yinchilarni aniqlashga xizmat qilmoqda. Shuningdek, O'zbekiston kibersportchilari xalqaro musobaqalarda ham ishtirok etib, mamlakat nufuzini oshirishga hissa qo'shmoqda. Bu jarayon milliy terma jamoalarni shakllantirish va professional sportchilarni tayyorlash tizimini rivojlantirishni talab etadi. O'zbekiston Respublikasida kibersportning rivojlanishida ayrim video o'yinlar alohida ahamiyat kasb etmoqda. Xususan, PUBG Mobile, Counter-Strike 2, Dota 2 hamda Free Fire kabi o'yinlar mamlakat kibersport industriyasining asosiy yo'nalishlarini tashkil etadi.

Birinchidan, PUBG Mobile O'zbekistonda eng ommabop kibersport turlaridan biri hisoblanadi. Uning keng tarqalishiga mobil qurilmalar orqali o'ynash imkoniyati, internet tezligiga nisbatan kam talab qo'yilishi va yoshlar orasida yuqori qiziqish sabab bo'lmoqda. Mazkur o'yin bo'yicha respublika va xalqaro miqyosdagi turnirlar muntazam o'tkazilib, O'zbekiston jamoalari xalqaro arenada ham ishtirok etmoqda. O'zbekiston o'z kibersportini rivojlantirishning yangi bosqichini nishonlamoqda – o'zbek tili dunyodagi eng mashhur mobil o'yinlaridan biri bo'lgan PUBG Mobile'ga integratsiya qilindi. Bu nafaqat mamlakatda kibersport jadal rivojlanayotganini, balki O'zbekiston bozorining global o'yin ishlab chiquvchilari uchun ahamiyatini ham ko'rsatadi. So'nggi yillarda davlatning faol qo'llab-quvvatlashi va O'zbekiston kibersport assotsiatsiyasi tashabbusi tufayli mamlakat xalqaro maydonda salmoqli muvaffaqiyatlarga erishdi. PUBG Mobile'ga o'zbek tilining kiritilishi nafaqat madaniy e'tirof ramzi, balki o'zbek o'yinchilariga yangi imkoniyatlarni taqdim etib, mamlakatda kibersportni yanada rivojlantirish va ommalashtirishga hissa qo'shadi [1].

Ikkinchidan, Counter-Strike 2 kompyuter kibersporti yo'nalishida muhim o'rin egallaydi. Ushbu o'yin professional jamoalar shakllanishi, taktik fikrlash va jamoaviy hamkorlikni rivojlantirishda muhim vosita hisoblanadi. Internet klublar va gaming markazlarda aynan ushbu o'yin eng ko'p o'ynaladigan turlardan biridir. O'zbekistonda CS2 bo'yicha muntazam ravishda mahalliy va xalqaro miqyosdagi turnirlar o'tkazilmoqda.

Masalan, 2023-yil oxirida «O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi kubogi» doirasida CS2 bo‘yicha musobaqalar tashkil etilgan. 2024-yilda ham umumiy mukofot jamg‘armasi sezilarli bo‘lgan Uzbekistan Esports Championship 2024 kabi turnirlar bo‘lib o‘tgan. Kibersportni rivojlantirish bo‘yicha hukumat qarorlari (masalan, 2022-yil 16-noyabrdagi 423-sonli Prezident qarori) sohaning huquqiy asosini mustahkamlamoqda. Bu esa o‘yin infratuzilmasini yaxshilash va turnirlarni yuqori saviyada o‘tkazishga yordam bermoqda [2].

Uchinchidan, Dota 2 — bu Valve kompaniyasi tomonidan ishlab chiqilgan va butun dunyoda keng tarqalgan multiplayer onlayn jangovar arena (MOBA) janridagi o‘yin hisoblanadi. Ushbu o‘yin ikki jamoa o‘rtasida bo‘lib o‘tadi va har bir jamoa besh nafardan o‘yinchidan iborat bo‘ladi. O‘yinning asosiy maqsadi raqib jamoaning asosiy bazasi — “Ancient”ni yo‘q qilishdan iborat. Dota 2 nafaqat o‘yin-kulgi vositasi, balki bugungi kunda yirik kibersport yo‘nalishlaridan biri sifatida ham e’tirof etilmoqda. O‘zbekistonda Dota 2 o‘yining rivojlanishi dastlab Warcraft 3 platformasidagi Dota modining ommalashuvi bilan boshlangan. 2000-yillarning oxirlarida kompyuter klublar orqali keng tarqalgan ushbu o‘yin keyinchalik Dota 2 versiyasiga o‘tdi va yoshlar orasida mashhurligini saqlab qoldi. Internet texnologiyalarining rivojlanishi va kompyuter jihozlarining yaxshilanishi Dota 2 o‘yining yanada keng yoyilishiga xizmat qildi. Dota 2 O‘zbekistonda shunchaki o‘yin emas, balki **rasmiy sport turi** darajasiga ko‘tarildi. 2022-yilda Prezident qarori (PQ-423) qabul qilingach, soha davlat darajasida qo‘llab-quvvatlana boshladi[2].

So‘nggi yillarda mahalliy kibersport sahnasida sezilarli o‘sish kuzatilmoqda:

- **Milliy chempionatlar:** Har yili aprel oyida **Uzbekistan Esports Championship** respublika chempionati o‘tkaziladi.

- **Talabalar ligasi:** Universitetlar o‘rtasida **Ziyo Cup** kabi yirik turnirlar tashkil etilmoqda. 2025-yilgi natijalarga ko‘ra, Webster universiteti va TATU jamoalari kuchli uchlikdan joy oldi.

- **Vazirlar Mahkamasi kubogi:** Dota 2 va CS2 bo‘yicha eng nufuzli davlat turnirlaridan biri hisoblanadi.

To'rtinchidan, Free Fire — bu Garena kompaniyasi tomonidan ishlab chiqilgan va mobil qurilmalar uchun mo'ljallangan mashhur “battle royale” janridagi o'yin hisoblanadi. Ushbu o'yinda o'yinchilar orolga tushiriladi va u yerda omon qolish uchun kurashadi. O'yinning asosiy maqsadi — boshqa ishtirokchilarni mag'lub etib, oxirgi tirik qolgan o'yinchi yoki jamoaga aylanishdir. Free Fire o'zining soddaligi, tezkor o'yin jarayoni va mobil qurilmalarda qulay ishlashi bilan ajralib turadi.

O'zbekistonda Free Fire o'yini ayniqsa so'nggi yillarda keng ommalashdi. Buning asosiy sababi — o'yinning hatto past texnik xususiyatga ega smartfonlarda ham ishlay olishi va internet tezligiga nisbatan kam talab qo'yishidir. Shu sababli, Free Fire yoshlar, ayniqsa maktab o'quvchilari va talabalar orasida juda mashhur bo'lib bormoqda. Hozirgi kunda O'zbekistonda Free Fire o'yinini o'ynovchi foydalanuvchilar soni ancha yuqori. Ko'pchilik o'yinchilar o'yinni mobil telefon orqali uy sharoitida o'ynaydi. Shuningdek, ijtimoiy tarmoqlar, xususan YouTube va Telegram platformalarida Free Fire bo'yicha kontent yaratuvchilar soni ham ortib bormoqda. Bu esa o'yinning yanada keng tarqalishiga xizmat qilmoqda.

Ushbu o'yinlar nafaqat millionlab o'yinchilarni birlashtiradi, balki yirik xalqaro turnirlar orqali katta iqtisodiy va ijtimoiy ahamiyat kasb etmoqda.

PUBG Mobile rivojlanishi va turnirlari

PUBG Mobile mobil kibersport sohasida yetakchi o'yinlardan biri bo'lib qolmoqda. Kelajakda ushbu o'yinning rivojlanishi quyidagi omillar bilan bog'liq:

- mobil qurilmalar texnologiyasining takomillashuvi
- 5G internet tarmoqlarining kengayishi
- mintaqaviy ligalar sonining ortishi

Asosiy turnirlar:

- **PUBG Mobile Global Championship (PMGC)**
- **PUBG Mobile World Invitational (PMWI)**
- **PUBG Mobile Pro League (PMPL)** (mintaqaviy bosqichlar bilan)

Kelajakda ushbu turnirlarning mukofot jamg'armasi va ishtirokchi jamoalar soni ortishi kutilmoqda.[3]

Free Fire rivojlanishi va turnirlari

Free Fire o‘zining ommaviyligi sababli ayniqsa rivojlanayotgan davlatlarda tez o‘shida davom etadi. Kelajakda:

- yangi regionlarda ligalar ochilishi
- yoshlar orasida ommaviy turnirlar ko‘payishi
- mobil kibersportning yanada demokratlashuvi kutilmoqda

Asosiy turnirlar:

- **Free Fire World Series (FFWS)**
- **Free Fire SEA Invitational**
- turli mintaqaviy va milliy ligalar [4]

Dota 2 rivojlanishi va turnirlari

Dota 2 klassik kompyuter kibersportining eng muhim vakillaridan biri hisoblanadi. Kelajakda uning rivojlanishi:

- o‘yin balansining doimiy yangilanib borishi
- professional ligalar tizimining takomillashuvi
- yangi jamoalar va yosh o‘yinchilarning kirib kelishi bilan bog‘liq

Asosiy turnirlar:

- **The International (TI)** — eng yirik turnir
- **Dota Pro Circuit (DPC)** turnirlari
- **Major va Minor musobaqalar** [5]

Kelajakda Dota 2 ko‘proq professional va strategik kibersport sifatida o‘z mavqeini saqlab qoladi.

Counter-Strike 2 (CS2) rivojlanishi va turnirlari

CS2 — mashhur Counter-Strike seriyasining yangi bosqichi bo‘lib, tezkor va raqobatbardosh o‘yin sifatida rivojlanmoqda. Kelajakda:

- grafik va texnik yangilanishlar
- anti-cheat tizimlarining kuchaytirilishi
- professional sahnaning kengayishi kutilmoqda

Asosiy turnirlar:

- CS2 Major Championships
- ESL Pro League
- BLAST Premier
- IEM (Intel Extreme Masters) [6]

Xulosa qilib aytganda, Dota 2, CS2, PUBG Mobile va Free Fire o'yinlari bugungi kunda kibersportning eng muhim yo'nalishlari hisoblanadi va turli platformalarda keng ommalashgan. O'zbekistonda ayniqsa mobil o'yinlar tez rivojlanayotgan bo'lsa, kompyuter o'yinlari ko'proq professional yo'nalishda shakllanmoqda. Kelajakda yirik xalqaro turnirlar va ligalar ushbu o'yinlarning rivojlanishini yanada tezlashtiradi. To'g'ri qo'llab-quvvatlash va investitsiyalar orqali O'zbekistonda ham kuchli kibersport jamoalari yetishib chiqishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. <https://kun.uz/news/2024/03/14/ozbek-tili-pubg-mobilega-integratsiya-qilindi> ;
<https://kun.uz/news/author/Sardor+Yusupov>
2. <https://president.uz/oz/site/document/2>; <https://gov.uz/oz/bv/pages/prezident-qarorlari-va-farmonlari>
3. <https://ru.wikipedia.org/w/index.php?title=%D0%A1%D0%BB%D1%83%D0%B6%D0%B5%D0%B1%D0%BD%D0%B0%D1%8F:%D0%9F%D0%BE%D0%B8%D1%81%D0%BA&go=Go&search=pubg+mobile+uzbekistan&ns0=1>
4. https://ru.wikipedia.org/wiki/Free_Fire
5. https://ru.wikipedia.org/wiki/Dota_2
6. <https://www.hltv.org/events/8301/iem-cologne-major-2026>